

HELSINGIN YLIOPISTO

Lapsiperhepalveluiden avopalvelujen palveluntuottajien kokemuksia vaikuttavuudesta

Valtiotieteellinen tiedekunta
Sosiaalityön käytäntötutkimus

Laatijat:
Salla Merjavuo
Emilia Yläinen
Ingrid Burgmann

Ohjaaja:
Minna Veistilä

5.2.2026
Helsinki

Tiedekunta: Valtiotieteellinen tiedekunta

Koulutusohjelma: Sosiaalitieteiden maisteriohjelma

Opintosuunta: Sosiaalityö

Tekijät: Ingrid Burgmann, Salla Merjavuo, Emilia Yläinen

Työn nimi: Lapsiperhepalveluiden avopalvelujen palveluntuottajien kokemuksia vaikuttavuudesta

Työn laji: Käytäntötutkimus

Kuukausi ja vuosi: 2/2026

Sivumäärä: 26

Avainsanat: lapsiperhepalvelut, vaikuttavuus, vaikuttavuusperusteinen hankinta

Ohjaaja: Minna Veistilä

Säilytyspaikka: Sosiaalityön tieteenalan arkisto

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Aikaisempi tutkimus ja keskeiset käsitteet	6
2.1	Lapsiperhepalvelut	7
2.2	Vaikuttavuus	8
2.3	Vaikuttavuusperustainen hankinta	9
2.4	Aikaisempi tutkimus vaikuttavuudesta	9
2.5	Tutkimuksen teoreettinen tausta ja paikannus kahdeksaan vaikuttavuuskriteeriin	12
3	Tutkimuksen toteuttaminen	14
3.1	Tutkimuskysymykset:	15
3.2	Tutkimus käytäntötutkimuksena	15
3.3	Tutkimusaineistojen ja analyysitapojen esittely	16
3.4	Työnjako ja roolit	17
3.5	Tutkimuseettiset kysymykset	18
4	Tutkimustulokset	19
4.1	Kokemus vaikuttavista palveluista	20
4.2	Vahva asiakaslähtöisyys	22
4.3	Vaikuttavuuden seuraaminen ja kehittäminen	23
5	Johtopäätökset	25
	Lähteet	27
6	Liitteet	31
6.1	Liite 1, Kysely	32
6.2	Liite 2, Infokirje	32

1 Johdanto

Heikko valtion talous ja yhteiskunnalliset muutokset ovat ohjanneet hyvinvointivaltio politiikan puhetta aina 2000-luvun vaihteesta alkaen julkisten palveluiden tehokkuuteen sekä tuottavuuteen (Pennanen, 2019; Laine & Valtonen 2004; Kananen 2008). Valtioneuvoston vuosille 2025–2029 laatimassa valtakunnallisessa hyvinvointialueiden tehtäviä koskevissa julkaisussa on määritelty, että uusien hyvinvointialueiden tulee varmistaa palveluidensa yhdenvertaisuus, taloudellinen kestävyys, kustannustehokkuus sekä vaikuttavuus (Valtioneuvosto, 2025).

Vaikuttavuus voidaan määritellä palvelutuotannolla aikaan saaduksi muutokseksi; sote-palveluissa vaikuttavuus on myönteinen muutos asiakkaan terveydessä, toimintakyvyssä tai hyvinvoinnissa (Pitkänen, ym. 2020, s.11.) Vaikuttavuuspuheen ja -tavoitteiden taustalla on samaan aikaan hyvinvointialueilla havaittavissa oleva lapsiperhepalveluiden tarpeen jatkuva kasvu; THL:n vuosittaisessa asiantuntija-arviossa hyvinvointialueiden sosiaali-, ja terveydenhuollon järjestämiseen listataan muun muassa ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden riittämättömyys, sosiaalihuollon kustannusten voimakas kasvu sekä lastensuojeluilmoitusten lisääntyminen (Knape, ym. 2025).

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella lasten ja nuorten hyvinvointi on heikentynyt, ja lapsiperheiden palvelutarpeet jatkavat kasvuaan. Tähän hyvinvointialue on pyrkinyt löytämään ratkaisuja osaltaan vaikuttavuudella (STT, 2025). Vaikuttavat ja saavutettavat palvelut ovat yksi Päijät-Hämeen hyvinvointialueen palvelustrategian päätavoitteista, ja hyvinvointialueen päämääränä on olla hyvinvointialueista vaikuttavin (Päijät-Häme, 2025). Tässä tutkimuksessa tarkastelemme Päijät-Hämeen hyvinvointialueen lastensuojelun ja lapsiperhepalvelujen palveluntuottajien kokemuksia palveluiden vaikuttavuudesta, sekä hyvinvointialueen kilpailuskriteerien vaikutusta palveluiden toteuttamisessa. Tarkastelemme myös niitä menetelmiä ja käytäntöjä, joita hyvinvointialueen palveluntuottajat ovat vaikuttavuuden varmistamiseksi hyödyntäneet.

Vaikuttamisperustaista palvelujärjestelmää voidaan lähteä tavoittelemaan vaikuttavuuteen keskittyvien hankintojen kautta (Pitkänen, ym. 2020, 120). Tutkimusaiheen taustalla on Päijät-Hämeen hyvinvointialueen laadullinen

kilpailutusprosessi, jossa kilpailutettiin yksityisiä palveluntuottajia vaikuttavuusperustaisuutta hyödyntäen. Vaikuttavuusperustaisen kilpailutuksen pohjana käytettiin kahdeksasta osasta koostuvaa sisältövaatimusta, jotka toteutuessaan aikaisemman tutkimuksen ja kirjallisuuden pohjalta tuottaa todennäköisimmin vaikuttavia, laadukkaita sekä tuloksellisia palveluita (Salmi, 2020).

Tutkimus toteutettiin osana Helsingin yliopiston käytäntötutkimuksen opintojaksoa ja teemme yhteistyötä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa. Toteutimme tutkimuksen aineiston keräämisen laadullisena kyselynä, joka on palveluntuottajille vapaaehtoinen. Analysoimme kyselyn vastauksia laadullisen sisällönanalyysin (Lindgren, ym. 2020) keinoin teemoittelua hyödyntäen.

Tutkimustarve lapsiperhepalveluiden avopalveluiden palveluntuottajien kokemuksiin vaikuttavuudesta tulee hyvinvointialueelta. Päijät-Hämeen yksityisten palveluntuottajien sopimuskausi on päättymässä helmikuussa 2026. Käytäntötutkimuksen tavoitteena on samalla toimia välineenä ja osana hyvinvointialueen kilpailutuksen arviointia, kuin mahdollisuutena hyödyntää tutkittua tietoa seuraavaa sopimuskautta ajatellen. Tämän tutkimusaiheen taustana on lisätä osaltaan konkreettista tutkimusta sosiaalityön vaikuttavuudesta sekä vastata ajankohtaiseen, tarpeesta tulevaan tutkimusaiheeseen. Sosiaalityön maisterivaiheen opiskelijoina olemme kiinnostuneita, miten mahdollisesti tulevan työmme päätökset palveluiden kohdentamisesta vaikuttavat konkreettisesti asiakkaiden arjessa ja millä tavoin työllä saavutetaan mahdollisimman paljon positiivisia muutoksia sekä hyvinvointia. Vaikuttavuusperustaisiin hankintoihin kohdistuva tutkimus voidaan nähdä yhteiskunnallisesti ajankohtaisena ja tarpeesta nousevana tutkittavana ilmiönä.

Seuraavassa luvussa esittelemme käytäntötutkimukseemme liittyviä keskeisiä käsitteitä, aiempaa tutkimusta sekä teoreettista taustaa. Luvussa kolme käsittelemme yksityiskohtaisesti tutkimuksen toteutuksesta kuvaten tutkimuskysymykset, tutkimusprosessin kulun, tutkimusta käytäntötutkimuksena sekä pohdimme tutkimuseettisiä kysymyksiä. Neljännessä luvussa esittelemme tutkimuksen tulokset. Viides luku keskittyy johtopäätöksiin.

2 Aikaisempi tutkimus ja keskeiset käsitteet

2.1 Lapsiperhepalvelut

Lapsiperhepalveluilla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisia palveluja, joiden tarkoituksena on turvata ja edistää lasten ja nuorten kehitystä, hyvinvointia ja turvallisuutta (Kiili ym., 2024). SOTE-uudistuksen myötä lapsiperhepalveluiden järjestäminen on vuodesta 2023 alkaen ollut hyvinvointialueiden vastuulla. Tavoitteena on ensisijaisesti tukea perheitä ennaltaehkäisevillä palveluilla, jotka perustuvat suostumukseen ja vapaaehtoisuuteen. Näihin palveluihin kuuluvat perhesosiaalityön ja lastensuojelun avopalvelut, joiden tavoitteena on tukea lapsiperheitä niin, että lapsi voi asua kotona. Sosiaalihuoltolain mukaisiin lapsiperhepalveluihin kuuluu perheneuvonta, kotipalvelu, perhetyö sekä tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta. Lastensuojelulain mukaisiin palveluihin kuuluu lastensuojelun avohuolto, sijaishuolto ja jälkihuolto.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen avopalveluihin kuuluu ammatillinen tukihenkilötoiminta, sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö, lastensuojelulain mukainen tehostettu perhetyö sekä sosiaalihuoltolain mukaiset valvotut ja tuetut tapaamiset sekä valvotut vaihdot.

Ammatillisella tukihenkilötoiminnalla tarkoitetaan palvelua, joka on suunnattu lapsille tai lapsiperheille, joille on todettu erityisen tuen tarve. Ammatillisena tukihenkilönä voi toimia sosiaali-, terveys- tai kasvatustalon ammattilainen, jonka tehtävänä on tavata lasta säännöllisesti kodin ulkopuolella esimerkiksi harrastusten tai ulkoilun parissa. Tukihenkilötyöskentelyssä osallistetaan lapsen perhe sekä lähipiiri (Päijät-Hämeen hyvinvointialueen palvelukuvaus).

Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö on palvelu, jonka tavoitteena on kokonaisvaltaisesti tukea lapsiperheitä. Perhetyön lähtökohta on perheiden yksilölliset tilanteet, joiden mukaan palvelu muokataan tarvetta vastaavaksi. Perhetyö voi esimerkiksi liittyä arjen rutiineihin, lapsen kasvatukseen ja kehitykseen, sekä perheenjäsenten välisiin suhteisiin ja vuorovaikutukseen (THL, 2024).

Lastensuojelulain mukainen tehostettu perhetyö puolestaan tarkoittaa intensiivisempää tukea, joka liittyy usein perheen kriisiytyneeseen tilanteeseen (THL, 2024). Tehostettu perhetyö järjestetään perheen tarpeen mukaan jopa ympärivuorokautisena tukena. Tehostettua perhetyötä käytetään haastavissa tilanteissa ja esimerkiksi lapsen huostaanoton ehkäisemiseksi (mt.).

Sosiaalihuoltolain mukaiset valvotut ja tuetut tapaamiset sekä valvotut vaihdot ovat palveluita, joiden tarkoituksena on turvata lapsen oikeus tavata molempia vanhempiaan (THL, 2023). Valvotuissa tapaamisissa lapsen ja vanhemman välistä tapaamista valvotaan niin, että valvoja on lapseen ja vanhempaan näkö- ja kuuloyhteydessä koko tapaamisen ajan, ja myös lapsen ja vanhemman välistä puhetta valvotaan. Valvottua tapaamista nähdään intensiivisenä palveluna, sillä palvelu puuttuu sekä lapsen että vanhemman yksityiselämään. Tästä syystä valvotut tapaamiset ovat viimesijainen järjestely (mt.). Tuetuissa tapaamisissa valvoja puolestaan seuraa tapaamisen alkamista ja päättymistä, mutta ei ole lapsen ja vanhemman kanssa samassa tilassa (THL, 2023). Valvotuissa vaihdoissa valvoja seuraa lapsen ja vanhempien välisiä vaihtotilanteita, kun vanhempien välit ovat niin haastavat, että tapaamisissa on riski konflikteille ja lapsen altistuminen vanhempien välisille riitatilanteille. Valvojan tehtävänä on huolehtia lapsen turvallisesta vaihdosta vanhemmalta toiselle (mt.).

2.2 Vaikuttavuus

Vaikuttavuus on käsitteenä laaja. Rajavaaran (2007) mukaan vaikuttavuudella voidaan viitata esimerkiksi jonkin toiminnan aikaan saamaan vaikutukseen, muutokseen tai seuraukseen. Hyvinvointivaltion hallinnointikontekstissa vaikuttavuus ymmärretään usein tavoitteena tai päämääränä, johon toiminnalla pyritään. Tässä tutkimuksessa määrittelemme vaikuttavuuden jollakin interventiolla aikaan saatuna tuloksena tai muutoksena todellisissa olosuhteissa (Aaltio & Kangasoja, 2024) käytäntötutkimuksen luonteen vuoksi. Todellisilla olosuhteilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa lapsiperheiden arkielämää. Aaltio ja Kangasoja (2024) painottavat vaikuttavuus- ja tehokkuuskäsitteiden eroa, sillä tehokkuutta (efficacy) tutkitaan suojatuissa, ideaaliolosuhteissa arkielämän sijaan. Efficacy-

tutkimukset “testaavat” intervention, jonka jälkeen sitä sovelletaan käytännön työhön. Vaikuttavuuden tutkimisessa tutkitaan havaittua tulosta ja muutosta sekä sitä, että havaittu tulos tai muutos on saatu aikaan tietyllä interventiolla. Tutkimuksessa on oleellista intervention ja sen tavoitteiden hahmottaminen, jotta intervention ja tulosten tai muutosten kausaalisuhte voidaan todistaa (mt.).

2.3 Vaikuttavuusperustainen hankinta

Vaikuttavuusperustaisella hankinnalla tarkoitetaan hyvinvointialueiden tekemiä hankintoja palveluntuottajilta, joissa keskitytään vaikuttavuuteen.

Vaikuttavuusperustaisuus tarkoittaa, että toiminta ja prosessit suunnataan systemaattisesti kohti todellista hyötyä (Lastensuojelun keskusliitto).

Vaikuttavuusperustaisuutta voidaan toteuttaa sekä julkisesti tuotetuissa palveluissa, kuin palveluiden hankinnoissa (mt.). Keskiössä ei ole pelkkä tekeminen, vaan sellaista vaikuttavuutta toiminnalla saadaan aikaan. Tavoitteena on käyttää käytettävissä olevia resursseja niin, että niillä saavutetaan mahdollisimman suuri hyöty (mt.). Hankinnoissa tämä tarkoittaa, että ostetaan suoritteiden sijaan muutosta ja vaikuttavuutta. Vaikuttavuusperusteisia hankintoja tuetaan valtiollisella tasolla, ja valtioneuvosto on julkaissut reittioppaan, jossa keskitytään vaikuttavuusperustaiseen johtamiseen, ohjaamiseen ja hankintaan sosiaali- ja terveydenhuollossa (Valtioneuvoston kanslia, 2020).

2.4 Aikaisempi tutkimus vaikuttavuudesta

Empiirinen tutkimus vaikuttavuudesta sosiaalityön kentällä on alkanut nousemaan vasta viime vuosina, vaikkakin sosiaalityön vaikuttavuudesta on keskusteltu jo useamman vuosikymmenen ajan (Aaltio & Kannasoja, 2024). Aaltion ja Kannasojan (2024) mukaan vaikuttavuustutkimusta suomalaisen lapsiperheiden ja lastensuojelun sosiaalityöstä on vähän. Vaikuttavuuden ja vaikuttavuusnäytön ideaan on kohdistunut kritiikkiä, jonka mukaan vaikuttavuusnäyttöä tuottavat menetelmät ovat usein rajoittuneista verrattuna sosiaalityö tarpeisiin (Pohjola, 2013; ref. Aaltio & Kannasoja, 2024). Myös sosiaalityön käytäntötutkimuksen parissa näyttöön

perustuvan käytännön idean katsotaan olevan liian pelkistetty ja joustamaton (Aaltio, 2022; ref. Aaltio & Kannasoja, 2024).

Vaikuttavuuden osoittamista varten uskottavan tutkimusnäytön tulee osoittaa ensinnäkin havaittu muutos, optimaalisesti kahden mittauskohdan mukaan, ja toiseksi havaitun muutoksen tulee olla saavutettu nimenomaisella interventiolla (Aaltio, 2022; ref. Aaltio & Kannasoja, 2024). Enemmistö vaikuttavuustutkimuksesta on toteutettu retrospektiivisenä rekisteritutkimuksena, jossa vertailu muuhun väestöön erilaisilla indikaattoreilla on tapahtunut useiden vuosien jälkeen interventiosta (mt.). Vaikuttavuustutkimusta tarvittaisiin myös palveluiden vaikuttavuuden ja asiakkaiden hyvinvoinnin parantamisen suhteen lyhyellä aikavälillä, jotta interventioiden ja asiakastyön välittömät vaikutukset asiakkaan tilanteeseen olisi mahdollista tuoda näkyväksi (mt.).

Aaltion ja Kannasoja (2024) ovat löytäneet kolme avohuollon vaikuttavuutta koskevaa tutkimusta. Yksi tutkimus kohdistui terapeuttiliseen hoitomalliin, Vuorovaikutuskylpy-interventioon, jonka pyrkimyksenä on tukea suuren psykososiaalisen riskin vauvaperheitä vahvistamalla vanhemman ja lapsen välistä suhdetta (mt.). Toinen tutkimus kosketti Ihmeelliset vuodet –ohjelmaa eli ryhmämuotoista interventiota vanhemmuuden tukemiseksi sellaisissa perheissä, joissa lapsilla havaittiin ilmeisiä käytöshäiriöitä (mt.). Kolmas tutkimus on arvioinut intensiivisen perhetyön vaikuttavuutta (mt.). Lisäksi avohuoltoa koskettavaa tutkimusta on toteutettu yksi liittyen parisuhdeväkivaltaan tarkastelemalla siihen puuttuvan MARAK-menetelmän vaikuttavuutta (mt.). Vaikuttavuusnäyttöä avohuollon tarpeisiin soveltuvista menetelmistä on saatu vain Ihmeelliset vuodet –ohjelmasta, kun taas muiden tutkimusten osalta intervention vaikuttavuus suhteen näyttäytyy korkeintaan potentiaalisena (mt.). Vaikuttavuustutkimusta on tehty myös sijaishuollosta sekä huostaanotoista erilaisilla lähestymistavoilla, mutta niitäkään ei ole kovin useita (mt.).

Vaikuttavuus vaatii sen arvioimista ja perustuu lainsäädäntöön. Vaikuttavuuden arvioimisessa on otettava huomioon näyttöön perustuvan toiminnan edellytysten luominen, interventioiden avulla vaikeisiin tilanteisiin puuttuminen aiheuttamatta haittaa intervention kohteille sekä lakisääteisyys vaikuttavuuden arvioinnissa (Aaltio

& Kannasoja, 2024). Rakenteellisen sosiaalityön tarkoituksena on tuottaa tietoa sosiaalihuollon asiakkaiden tarpeista sekä tuoda näkyväksi niiden yhteiskunnallisia yhteyksiä muun muassa sosiaalipalveluiden tarpeisiin vastaavuuden kautta (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014; ref. Aaltio & Kannasoja, 2024). Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vaikuttavuus nimetään yhdeksi tekijäksi, jota hyvinvointivaltioiden tulee seurata järjestämiensä palveluiden osalta (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021; ref. Aaltio & Kannasoja, 2024). Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos laatii lakisääteiset asiantuntija-arviot vuositasolla, joiden perusteella muun muassa palveluiden järjestämistä väestörakenteeseen pohjautuen sekä hyvinvointialueiden kustannuksia ja taloudellista tilannetta tarkastellaan.

Hyvinvointialueet pyrkivät saavuttamaan palvelujen paremman saatavuuden, kevyemmän palvelurakenteen sekä hallitsemaan kustannuksia lisäämällä ehkäiseviä ja matalan kynnyksen palveluiden tarjontaa lasten, nuorten ja perheiden osalta (THL, 2025, s. 6). Tämä voidaan käsittää myös vaikuttavuutena, jolloin palveluiden tarpeenmukaisuus, oikea-aikaisuus sekä kustannukset tukevat toisiaan. Puutteet henkilöstöresursseissa vaikuttavat negatiivisesti tarkoituksenmukaisten palveluiden, niiden oikea-aikaisuuden toteutumiseen, mikä puolestaan viivästyttää tai hankaloittaa palveluntarpeeseen vastaamista sekä kasvattaa kustannuksia (mts. 6). THL:n (2025, s.12) suositusten mukaan hyvinvointialueiden tulisi huomioida alueensa väestön erityispiirteet ottaessaan käyttöön vaikuttavia ennaltaehkäiseviä palveluita. Tämän lisäksi alueiden tulisi reagoida väestörakenteen muutoksiin niin, että se sopeuttaa suunnitelmallisesti palvelutoimintaansa tarvittavasti vähenevään ja kasvavaan palvelutarpeeseen (mts. 12).

THL:n syksyn 2025 asiantuntija-arviossa liittyen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen Suomessa erityisteenä on lasten-, nuorten- ja perheiden palvelut. Lasten, nuorten ja perheiden palveluita koskien THL suosittelee, että alueet jatkavat sosiaalihuollon palvelurakenteen keventämistä, mutta varmistavat lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnin resurssit sekä kasvattavat perhehoidon osuutta lastensuojelun sijaishuollossa (THL, 2025, s. 30). Päijät-Hämeen osalta lastensuojelun laitoshoidon kustannukset näyttävät olevan suhteellisen suuret kaikkien hyvinvointialueiden keskinäisessä vertailussa (mts. 31). THL:n (2025, s. 27,

kuvio 11) raportin mukaan osilla hyvinvointialueista ostopalvelujen suuri määrä sekä palvelurakenteen raskaus vaikuttavat siihen, että lastensuojelun kustannustaso pysyy korkeana. Koko maan tasolla nettokäyttökustannukset ovat kasvaneet vuosina 2020–2024 niin lasten-, nuorten- ja perheiden sosiaalihuollon palveluiden, lastensuojelun avohuoltopalveluiden kuin lastensuojelun laitos- ja perhehoidon osalta (THL, s.32, kuvio 12).

2.5 Tutkimuksen teoreettinen tausta ja paikannus kahdeksaan vaikuttavuuskriteeriin

Julkisten varojen tehostettua käyttöä ohjaa hankintalaki, jonka puitteissa julkiset kilpailutukset tulee järjestää. Lain tavoitteena on “tehostaa julkisten varojen käyttöä, edistää laadukkaiden, innovatiivisten ja kestävien hankintojen tekemistä sekä turvata yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuoliset mahdollisuudet tarjota tavaroita, palveluja ja rakennusurakoita julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa (Laki 1397/2016, §2.)” Hankinnat on lain mukaan kilpailutettava avoimesti ja tehokkaasti, sekä tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Nykyiseen hallintolakiin on valmisteilla nykyisen hallitusohjelman mukaisia muutoksia, joilla pyritään lisäämään tehokkuutta ja kustannussäästöjä julkisissa hankinnoissa. Nykyiseen muutosesittelyyn on otettu lisää aikaa, uusi esittely lainmuutosehdotuksesta on tulossa huhtikuussa 2026 (Valtioneuvosto 2025).

Vuodesta 2023 hyvinvointialueet ovat olleet vastuussa sosiaali-, ja terveystalouden palvelujen hankinnoista. Hyvinvointialueilla tulee hyvinvointialueita koskevan lain mukaan olla strategia, jossa tulee ottaa huomioon alueen asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen hyvinvointialueen tehtävälalla, hyvinvointialueen palvelutavoitteet, asiakkaiden osallistaminen sekä palvelujen järjestämisen strategiset linjaukset (Julkisten hankintojen käsikirja, 2023). Strategia ohjaa kilpailutusta, ja sitä on kuvattu kilpailutuksen tärkeimmäksi vaiheeksi (Salmi, 2020, s.28; Lundström, 2011, s.196).

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on käytössä nelivuotinen palveluntuottajien kilpailutus. Vuosien 2023–2026 kilpailutuskaudeksi hyvinvointialue kilpailutti lapsiperheiden avopalveluiden palveluntuottajia kahdeksan eri kilpailutuskriteerin kautta vaikuttavuusperustaisuutta hyödyntäen. Kilpailutus pohjaa Päijät-Hämeen

hyvinvointialueen perhesosiaalityön ja lastensuojelun tulosityksikköpäällikkö Pinja Salmen toteuttamaan kirjallisuuskatsaukseen (Salmi, 2020), jossa käsitellään aiempaa tutkimusta vaikuttavuudesta ja jonka pohjalta on nostettu esiin kahdeksan sisältövaatimusta. Näiden sisältövaatimusten tulee toteutua, jotta palveluntuottaja todennäköisemmin pystyy tuottamaan palvelua vaikuttavasti, laadukkaasti sekä tuloksellisesti (Salmi, 2020, s.29).

Ensimmäisen kilpailutuskriteerin mukaan palveluntuottajan tulee kuvata, miten **henkilöstön aikaansaannoskyvystä** on pidetty huolta, ja miten henkilöstön hyvinvoinnista on yrityksessä huolehdittu. Yksi henkilöstön aikaansaannoskyvyn osatekijöistä on työhyvinvointi, jonka on todettu lisäävän työn tuottavuutta (mts.s.29.) Rousun (2008) mukaan esimerkiksi lastensuojelutyö perustuu inhimilliseen panokseen, jolloin työn onnistumisen ja vaikuttavuuden kannalta olennaista on työn kuormitus, työolosuhteet sekä työhyvinvointi. Työn suuri määrä, vaativuus, kiire, ja puute työn tukijärjestelmistä estävät tuloksekkaan työn toteutumista (mt). Yhtenä tärkeänä työhyvinvoinnin elementtinä on työntekijän kokema arvostus. Työntekijän kokema arvostus ja sen osoittaminen työntekijälle muuttaa ihmisen näkyväksi, joka lisää osallisuutta ja motivointia työntekijässä (Salmi, 2020, s.31). Toisena sisältövaatimuksena palveluntuottajalle on **palveluntuottajan kyky tunnistaa sekä nimetä sosiaaliset ongelmat**, joihin palveluilla pyritään vaikuttamaan. Juurisyiden tunnistaminen on olennainen osa ja ensimmäinen askel muutokseen pääsemisessä. Ongelman tulee olla tunnistettu – ja määritelty yhteistyössä asiakkaan kanssa- jotta siihen voidaan vasta sovittaa vaikuttavia menetelmiä. Sosiaalisten ongelmien tunnistaminen ja nimeäminen vaatii palveluntuottajalta ja järjestäjältä vankkaa tietopohjaa sosiaalisista ongelmista ja niiden luonteesta (mts.s.32.) Kolmantena palveluntuottajan on pitänyt kuvata, **miten asiakasosallisuudesta sekä palautteen keräämisestä on huolehdittu**, sekä miten palaute vaikuttaa työhön. Asiakkuuden prosessiluonne tulee tiedostaa muutosorientoituneessa työssä. Asiakkaan näkyväksi tuleminen ja motivoituminen muutokseen ovat olennaisessa osassa vaikuttavissa sosiaalipalveluissa ja asiakkaan tulee olla tietoinen palveluista, joihin osallistuu oikeusturvansa ja kuluttajanäkökulmansa kannalta. Asiakaspalaute on myös yksi osa tiedon keräämistä ja vaikuttavuuden mittareiden muodostamista (mts.s.33). Neljäntenä sisältövaatimuksena on **tietopohja**, eli koulutustausta sekä näyttöön

perustuvat työmuodot. Uuden tutkitun tiedon ymmärtäminen ja vaikuttavien menetelmien hyödyntäminen on tärkeää muutostyön kannalta. Sosiaalisten ongelmien ymmärtäminen, asiakasosallisuus ja yksilöllisyys, sekä ympäristön variaatiot tulee tunnistaa (mts.s.29) Tämä edellyttää alan koulutusta sekä työntekijöiden kouluttamista (mts.s.33) Rousun (2007) mukaan täydennyskoulutusta on liian vähän. Salmi (2020, s.25) mukaan täydennyskoulutukseen, työnohjaukseen ja konsultaatioon tulisi suunnata voimavaroja, sekä kehittää työtä. Viides sisältövaatimus on palveluntuottajan **visiot ja arvot**. Palveluntuottajan viitekehyksen ja lähtökohtien ymmärtäminen on tärkeää muutostyön kannalta (mts.s.29.) Kuudentena sisältövaatimuksena kilpailutuksessa toimii **palvelujen yhteensovittamisen velvoite**. Palveluntuottajien tulee kuvata, millä tavoin varmistetaan asiakkaan palvelujen hioutuminen kokonaisuudeksi sekä se, mikä on palveluntuottajan rooli tässä kokonaisuudessa (mts.s.29) Toimijoiden erilaiset arvot voivat olla esteenä yhteisen ymmärryksen ja yhteistyön synnylle (mts. s.31.) Seitsemäntenä vaateena toimii **työn ydinprosessin kuvaaminen**. Palveluntuottajan tulee kuvata, miten asiakkaaseen pidetään yhteyttä ja miten tapaamiset toteutuvat (mts.s.29.) Prosessikuvauksen kiinteänä osana tulee olla mittari, jolla työtä arvioidaan, esimerkiksi sosiaalityössä asiakassuunnitelma. Tähän sisältyy myös yleisesti hyväksyttävän sanaston käyttö (mts.s.31). Kahdeksas sisältövaatimus on **palvelulupauksen antaminen**, eli lupaus organisaation tuloksellisuudesta, vaikuttavuudesta sekä kustannuksista (mts.s.29)

Näitä kahdeksaa eri sisältövaatimusta hyödyntäen tarkastelemme, millä tavoin kilpailutuskriteerit nousevat esiin palveluntuottajien kokemuksissa suhteessa palveluiden vaikuttavuuteen, sekä miten kriteerit ovat ohjanneet palveluiden toteutusta. Tarkastelemme, millaisia menetelmiä ja käytäntöjä kilpailutuskriteerit konkreettisesti palveluntuottajien toiminnassa ovat, ja miten niitä hyödynnetään vaikuttavuuden varmistamiseksi sekä asiakkaan hyvinvoinnin lisäämiseksi.

3 Tutkimuksen toteuttaminen

3.1 Tutkimuskysymykset:

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää Päijät-Hämeen hyvinvointialueen lapsiperhepalveluiden avopalvelujen palveluntuottajien kokemuksia vaikuttavuudesta. Päijät-Hämeen hyvinvointialue on kilpailuttanut lapsiperhepalvelujen ostopalveluita laadullisten kilpailutus kiteereiden sekä palveluiden hinnan mukaan. Kilpailutusprosessi otettiin hyvinvointialueella käyttöön vuonna 2022 ja sopimuskausi päättyy vuonna 2026. Käytäntötutkimuksessa tarkastelemme sitä, millaisia vaikutuksia käytännössä on syntynyt kilpailutuksen myötä. Tutkimuskysymykset ovat: 1) Miten palveluntuottajat kokevat palvelunsa vaikuttavuuden lapsiperheiden arjessa? 2) Miten laadulliset kilpailutus kiteerit ovat ohjanneet palvelun toteutusta? 3) Millaisia menetelmiä ja käytäntöjä palveluntuottajat hyödyntävät vaikuttavuuden varmistamiseksi?

3.2 Tutkimus käytäntötutkimuksena

Käytäntötutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa ja palauttaa se kentälle hyödynnettäväksi. Se voidaan hahmottaa nelivaiheisena yhteistyöprosessina, joka koostuu suunnittelusta, pilotoinnista, toteutuksesta sekä tiedon palauttamisesta ja reflektoinnista (Satka ym., 2016, s.20). Toteutimme tutkimuksen yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa, mikä tuo esille käytäntötutkimuksen tärkeän elementin yhdessä työskentelystä tavoiteorientoituneesti (mts. 22). Tutkimuksemme aihe on syntynyt hyvinvointialueella havaitusta tarpeesta selvittää lapsiperhepalveluiden avopalvelujen palveluntuottajien vaikuttavuutta. Hyvinvointialueella palveluiden tarve on kasvanut, mihin se on reagoinut hankkimalla ulkopuolisia palveluita omien palveluidensa lisäksi. Ulkoiset palveluntarjoajat on kilpailutettu vaikuttavuusperusteisen hankinnan pohjalta.

Suunnitteluprosessimme on lähtenyt liikkeellä tutkimusaiheesta, josta olemme keskustelleet lisää hyvinvointialueen yhteyshenkilöiden kanssa Teams-tapaamisissa. Olemme suunnitelleet tutkimuksen yhdessä tutkimusryhmän jäsenten kesken, pyytäneet suunnitteluprosessin aikana yhteyshenkilöiden näkemystä tutkimukseemme sekä hakeneet tutkimusluvan tarvittavassa laajuudessa. Näin olemme varmistaneet, että suunnittelemamme tutkimus vastaa tarpeeseen sekä on

selkeä molempien osapuolten kesken ja on eettisesti kestävä. Olemme lisäksi tavanneet yhteistyöhenkilöt kasvotusten ja saaneet heiltä tarvittavaa tietoa sähköpostitse. Tämän jälkeen tutkimusprosessimme on edennyt varsinaiseen toteutusvaiheeseen. Näin ollen käytäntötutkimuksemme ei sisällä varsinaista pilotointiprosessia, mutta pilotoinnin voidaan katsoa näkyä hyvinvointialueen mahdollisten muutosten kokeiluissa kilpailukriteereiden ja palveluiden osalta.

Tutkimuksemme syventyy selvittämään vaikuttavuuden toteutumista lapsiperhepalveluiden avopalveluiden palveluntuottajien kokemuksiin perustuen. Toteutusvaiheemme kirjaimellisesti koostuu aineiston keräämisestä, sen analysoinnista ja tutkimuksen valmiiksi saattamisesta. Käytäntötutkimuksen luonteen mukaisesti tutkimuksemme pyrkii tuomaan esille palveluiden vaikuttavuutta sekä auttaa hyvinvointialuetta tarkastelemaan kilpailutus-kriteerien toimivuutta. Tarkoituksenamme on tuottaa tutkimuksellamme ajankohtaista tietoa, jota hyvinvointialueen on mahdollista hyödyntää tulevissa kilpailutusprosesseissaan sekä tuottaa mahdollisimman hyvin tarpeisiin vastaavia palveluita eli vahvistaa niiden vaikuttavuutta. Tämä tuo esille prosessin viimeisin vaiheen eli tiedon palauttamisen kentälle sekä reflektoinnin. Tieto palautetaan kentälle julkaisemalla tutkimus sen valmistuttua sekä myöhemmin järjestettävässä Teams-tapaamisessa. Tutkimustiedon reflektoinnin voi ymmärtää kaksitasoisesti. Tutkijoina me tuotamme tiedon ja reflektuimme sitä teoreettisesti liittämällä sen kuitenkin yhteiskunnalliseen kehikseen. Toisaalta hyvinvointialue voi reflektoida heille tuotettua tietoa ja selvittää miten he voivat parhaiten hyödyntää sitä tai minkä he kokevat tarpeelliseksi.

3.3 Tutkimusaineistojen ja analyysitapojen esittely

Olemme laatineet kyselyn, joka perustuu kolmeen monivalintakysymykseen sekä kymmeneen laadulliseen, avoimeen kysymykseen (Liite 1). Kysely lähetettiin 13 palveluntuottajalle. Palveluntuottajien palvelukuvauksiin on sisällytetty aiemmin esitelty kahdeksan kilpailutus-kriteeriä, ja allekirjoittamalla sopimuksen palveluntuottajat ovat vahvistaneet, että ehdottomat laatu ja sisältö vaatimukset toteutuvat. Tutkimusaineistomme toimii kyselyn vastaukset.

Olemme laatineet kysymykset Salmen (2020) kahdeksaa sisältövaatimusta huomioiden. Kysymyksillä pyritään tutkimaan, miten hyvin Salmen (2020)

sisältövaatimukset vaikuttavaan ja laadulliseen palveluun täyttyvät kilpailutetuissa palveluissa. Kysymykset on jaettu neljään kategoriaan: taustakysymyksiin, vaikuttavuuteen, työhyvinvointiin ja kehittämiseen.

Analysoimme vastaukset temaattista sisällönanalyysiä käyttäen. Lindgren ym. (2020) kuvailevat sisällönanalyysiä menetelmänä, jossa identifoidaan teemoja, kuvioita ja kategorioita teksteistä. Kategoriat perustuvat teemoihin ja koodeihin, jotka sisältävät samankaltaisia merkityksiä. Teksti dekonstruoidaan ja rekonstruoidaan, eli jaetaan pienempiin osiin ja yhdistetään uudeksi tekstiksi, joka kuvailee ilmiötä laajemmin (mt.). Denscomben (2017, s. 281–282) mukaan temaattista sisällönanalyysiä voi käyttää erilaisten tekstien analysointiin, jolloin analyysiprosessi tehdään tietystä, loogisessa järjestyksessä. Teksti dekonstruoidaan pienemmiksi osiksi, esimerkiksi yksittäisiksi sanoiksi tai lauseiksi. Dekonstruoidusta tekstistä relevantit osat jaetaan temaattisesti ja kategorisoidaan. Tämän jälkeen samankaltaiset kategoriat koodataan isompiin kokonaisuuksiin. Koodit ja niiden sisältö analysoidaan suhteessa toisiinsa, jolloin tutkija voi muodostaa syvemmän ja monipuolisemman ymmärryksen tekstistä (mt.).

3.4 Työnjako ja roolit

Olemme pyrkineet huomioimaan tiimin kesken sen, että työmäärä olisi mahdollisimman tasainen tutkimusta tehdessä. Aineiston kerääminen toteutettiin yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa. Laadimme kyselyn Webropol alustalle, jonka yhteyshenkilömme Päijät-Hämeen hyvinvointialueella välittivät eteenpäin palveluntuottajille. Meidän vastuullamme on ollut aineiston käsittely, analysointi sekä siitä raportointi tämän raportin muodossa sekä tutkimuksen esittelytilaisuudessa kevään 2026 aikana.

Tutkimusprosessin aikana olemme jokaiseen osallistuneet Päijät-Hämeen hyvinvointialueen sekä yliopiston väliseen viestintään, aikatauluttamiseen, tutkimussuunnitelman tekemiseen, tutkimusluvan hakemiseen sekä aiemman tutkimuksen etsimiseen. Jaoin tutkimusraportin kirjoittamisen aluksi vastuualueisiin, joita jokainen työsti itsenäisesti. Yksi tutkijoista on ollut vastuussa tutkimusraportin johdannon, aikaisemman tutkimuksen ja teoreettisen taustan sekä

työnjaon kirjoittamisesta. Toinen tutkijoista vastasi osaltaan aikaisemman tutkimuksen kirjoittamisesta, käytäntötutkimuksen luonteen esittelemisestä sekä etiikkaluvusta. Kolmannen tutkijan vastuualueeseen on sisältynyt tutkimuskysymysten esittely, keskeiset käsitteet sekä tutkimusaineistojen ja analyysitapojen esittely. Aineistoa analysoimme ensin alustavasi yhdessä, sekä jaottelun jälkeen myös jokainen itsenäisesti. Tuloslukua ja johtopäätöksiä olemme työstäneet yhdessä. Olemme tiiminä keskustelleet avoimesti koko tutkimusprosessin ajan, sekä tavanneet säännöllisesti viikoittain tutkimuksen edistämisen merkeissä.

Tapasimme Päijät-Hämeen hyvinvointialueen yhteyshenkilöitä Pinja Salmea, sekä Tuula Carrolia Lahdessa 12.11.2025. Keskusteluyhteys hyvinvointialueelle on säilynyt läpi tutkimusprosessin.

3.5 Tutkimuseettiset kysymykset

Olemme sitoutuneita toimimaan rehellisesti, tarkasti, huolellisesti sekä noudattamaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) hyvää tieteellistä käytäntöä aina tutkimusluvan hankinnasta tutkimustulosten esittelyyn (TENK, 2023). Osallistujille lähetettiin infokirje ja tietosuojaseloste yhteissähköpostina, joista kävi ilmi tutkimuksen tarkoitus, mihin heidän tietojaan käytetään ja miksi, miten tietoja säilytetään ja keillä on pääsy kyseiseen tietoon sekä mitkä tutkimuksen lähtökohdat ovat. Näissä kerrottiin siitä, että Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on pääsy tutkimusmateriaaliin sekä oikeus käyttää aineistoa myöhemmin hyödykseen. Lisäksi osallistujille ilmoitettiin, miten tutkimus julkaistaan.

Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista. Suostumuksesta tutkimukseen ilmoitettiin sekä osallistujille lähetettävässä infokirjeessä että sähköisen kyselyn alussa. Toisin sanoen osallistuja antoi suostumuksensa tutkimukseen vastaamalla sähköiseen Webropol-kyselyyn. Tutkimuksemme keskittyi pääosin laadullisiin kysymyksiin, joten tutkimuseettisesti meidän oli tärkeä käydä vastaukset läpi ja varmistaa, etteivät vastaukset paljasta kenenkään henkilöllisyyttä, vaikka emme muuten keränneet henkilökohtaisia tietoja ja henkilökisteriä ei syntynyt. Analyysin avulla olemme olleet luomassa uutta tietoa, joten eettisestä näkökulmasta meidän on ollut tärkeä esittää saamamme tieto avoimesti ja rehellisesti (TENK, 2023).

Tutkimuksessamme keskityimme erityisesti siihen, että tutkimuksen osallistujille ei aiheudu vahinkoa tai harmia, tutkimusaineiston turvalliseen säilyttämiseen sekä itse tutkimuksen tekemiseen läpinäkyvästi. Tämä tarkoittaa sitä, että pohdimme kysymystenasettelut tarkasti, jotta ne eivät ole johdattelevia, mutta vastaavat tutkimuskysymyksiimme. Lisäksi analysoimme aineiston huolellisesti sekä laadimme tutkimustuloksen rehellisesti aineistomme perusteella. Osallistajat ovat ulkoisia palveluntuottajia, joten olemme huomioineet, ettei vastauksista tule ilmi liikesalaisuuksia tai vaikuta yritysten mahdollisuuteen tuottaa palveluita hyvinvointialueelle tulevaisuudessa. Palveluntarjoajat edustavat erikokoisia yrityksiä, sisältäen myös yksityisyrittäjät, joten on tärkeää, ettei esimerkiksi sitaatteja ole yhdistetty tiettyyn henkilöön tai yritykseen valmiissa tutkimuksessa.

Hyvää tutkimuseettistä käytäntöä noudattaen olimme täyttäneet ja lähettäneet tutkimusluvan perusteellisesti sekä etenimme tutkimusprosessissa suunnitteluvaiheesta toteuttamiseen vasta, kun lupamme oli hyväksytty. Välitimme linkin sähköiseen kyselylomakkeeseen sekä tutkimukseen osallistujille lähetettävät tiedotteet hyvinvointialueelle, jotta he pystyvät lähettämään ne edelleen heidän tiedossaan oleville palveluntarjoajille. Tutkimusprosessin aikana säilytimme aineistoa Helsingin yliopiston tarjoamalla Z-aseamalla tietoturvallisesti. Olemme sopineet Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa, että tutkimusaineisto luovutetaan heille anonymisoituna tutkimuksen päätyttyä. Tutkimuseettisesti on tärkeää, että tutkimus tuottaa uutta tietoa syntyneen kysynnän pohjalta, mikä tuo esille tarpeen tutkimuksellemme. Eettiseltä kannalta sekä käytännöntutkimuksen luonteen vuoksi on tärkeää, että tutkimustieto julkaistaan, jotta se voi savuttaa tarvittavan kohdeyleisön ja tietoa voidaan soveltaa käytäntöön tulevaisuudessa.

4 Tutkimustulokset

Tässä osassa esittelemme tutkimuksen ja analyysin tulokset. Analyysi ja tulokset vastaavat tutkimuskysymyksiin: Miten palveluntuottajat kokevat palvelunsa vaikuttavuuden lapsiperheiden arjessa? Miten laadulliset kilpailutuskroneerit ovat ohjanneet palvelun toteutusta? Millaisia menetelmiä ja käytäntöjä palveluntuottajat hyödyntävät vaikuttavuuden varmistamiseksi? Analyysissä havaittiin kolme keskeistä teemaa: Kokemus vaikuttavista palveluista, vahva asiakaslähtöisyys sekä vaikuttavuuden seuraaminen ja kehittäminen. Teemat muodostuivat kyselyvastauksista. Analyysiprosessi eteni siten, että vastaukset luettiin huolellisesti, jaoteltiin pienempiin merkityksellisiin osiin ja niistä etsittiin samankaltaisuuksia. Näiden perusteella aineisto koodattiin, eli tutkimuksen tarkoituksen ja tutkimuskysymysten kannalta olennaiset tekstikatkelmat ryhmiteltiin laajempiin kokonaisuuksiin. Teemojen ja koodien sisältöä tarkasteltiin ja analysoitiin suhteessa toisiinsa (Lindgren ym., 2020; Denscombe, 2017, s. 281).

4.1 Kokemus vaikuttavista palveluista

Kyselyyn vastanneiden palveluntuottajien vastauksista nousi esiin palveluntuottajien kokemus vaikuttavista palveluista. Palveluntuottajien vastauksista välittyi vaikuttavuuden asema palveluiden ja asiakastyön ytimessä. Palveluiden vaikuttavuus nähtiin yhdeksi toiminnan lähtökohdista. Vaikuttavuuteen panostettiin ja se nähtiin jatkuvana kehitystä vaativana asiana. Vaikuttavuutta palveluiden lähtökohtana kuvattiin konkreettisenä työskentelytapana, jossa työskentelyn osapuolille tehdään selväksi työskentelyn tavoite sekä se, miten siihen päästään.

Palveluntuottajat kuvasivat kokemustaan palveluidensa vaikuttavuudesta vaikuttavuuden määritelmän mukaisesti muutoksena asiakkaan arjessa. Muutostyön tuloksia kuvattiin konkreettisin esimerkein. Kyselyssä mainittiin esimerkiksi asiakkaiden itsetuntemuksen ja omaohjauksen paraneminen, elämänlaadun parantumisenä sekä eheytyminen. Vaikuttava lapsiperhetyöskentely nähtiin kokonaisuutena, ja vastauksissa kiinnitettiin huomiota vanhempien kanssa käytävään työskentelyyn vaikuttavien palveluiden saavuttamiseksi.

Kaikki kyselyyn vastanneet palveluntuottajat kokivat, että asiakastyön keskeiset tavoitteet saavutettiin konkreettisesti asiakastyössä melko hyvin. Tavoitteellisen työskentelyn menetelmiä kysyttäessä kaksi palveluntuottajista mainitsi toiminnalliset työskentelytavat. Myös toiminnan mallintaminen mainittiin kahdessa vastauksessa. Tavoitteellisen työskentelyn menetelmiksi mainittiin myös sosiaali-/perheohjaus, dialogisuus, keskustelut sekä erilaiset työvälineet esimerkiksi nallekortit, valovoimapeli, kirjallinen työskentely sekä vanhemmuuskyselylomakkeet, vanhemmuuden roolikartta ja ART-ohjaus.

Palveluntuottajat kokivat lisä-, ja erityiskoulutautumisen lisäävän valmiuksia vaikuttavan työn tekemiseen sekä positiivisia muutoksia asiakkaan arkeen. Palveluntuottajat kuvasivat, kuinka lisäkoulutus on lisännyt ymmärrystä asiakkaiden tilanteista ja sosiaalisten ongelmien taustoista, sekä antanut konkreettisia työskentelymenetelmiä, keinoa tukea ja löytää ratkaisuja. Traumainformoitua-, ratkaisukeskeistä-, ja voimavarakeskeistä työtettä, sekä nepsy-työskentelymenetelmiä hyödynnettiin tavoitteellisen asiakastyön saavuttamiseksi. Palveluntuottajat kertoivat, että osaamisen kautta asiakkaita on myös saatu ohjattua oikeiden palveluiden piiriin. Yksi palveluntuottajista kuvasi, kuinka yhteistyöskentelytapaaminen toi asiakkaalle kaivattua lisätukea. Palveluntuottajat kykenivät arvioimaan asiakkaan palvelun tarvetta, tunnistamaan oman asemansa suhteessa tarpeeseen sekä ohjaamaan asiakasta eteenpäin mahdollisesti vaikuttavampien palveluiden piiriin. Näin palveluntuottajat todensivat Salmen (2020) kuvaamaa palvelujen yhtensovittamisen velvoitetta.

Kilpailuskriteereiden ja vaikuttavuuden suhde näyttäytyi interaktiiviselta. Toisaalta palveluntuottajien vastauksista tuli ilmi se, kuinka kilpailuskriteerit selkeyttivät ja ohjasivat työskentelyä ja toimivat toiminnan pohjana. Yksi palveluntuottajista totesi kilpailuskriteerien olleen asioita, joiden ympärille palveluiden laatu on jo ennen kilpailutusta rakentunut. Toisaalta yrityksen omat arvot saattoivat ohjata osittain toimintaa. Kuitenkin niin, että palveluntuottajat sitoutuivat noudattamaan kilpailuskriteereitä. Näin ollen vaikuttavuuteen perustuvat kilpailuskriteerit toimivan palveluissa ja asiakastyössä ei vain tavoitteena, vaan työn lähtökohtana ja ohjaavana voimana. Palveluiden vaikuttavuus näyttäytyi erittäin tärkeältä

palveluntuottajille ja palveluntuottajat vaikuttivat pystyvän ymmärtämään asiakkaiden tarpeita kokonaisvaltaisesti.

4.2 Vahva asiakaslähtöisyys

Asiakaslähtöisyys tarkoittaa kohtaamisia, tilanteita ja rakenteita, joissa asiakas osallistetaan palvelun ja työskentelyn suunnitteluun aina työskentelyn tarkoituksen määrittämisestä toteutukseen asti (THL, 2020). Asiakkaan osallistaminen tuo lisäymmärrystä työntekijöille ja organisaatiolle, sekä tuottaa vaikuttavampia palveluja (THL, 2024). Asiakasosallisuudella voidaan kehittää palveluja niin, että ne vastaavat paremmin asiakkaiden palvelu- ja avuntarpeisiin (mt.). Asiakasosallisuus ja palautteen kerääminen on yksi Pinja Salmen (2020) sisältövaatimuksista vaikuttavien ja laadullisten palveluiden tuottamiseen.

Vastausten analyysissä korostui dialogisuus ja keskustelut asiakkaiden kanssa. Vastauksissa mainittiin asiakkaiden toiveiden ja tarpeiden huomioiminen, sekä työskentelyn jatkumisen varmistaminen katkeamatta esimerkiksi työntekijän sairastuessa.

Jokaisessa vastauksessa mainittiin asiakaspalautteen kerääminen vaikuttavuuden mittaamisen menetelmänä. Kaksi kolmesta vastaajasta mainitsivat myös asiakaskyselyt, asiakkaan itsearviointilomakkeet sekä asiakkaan toimintakyvyn muutosta kuvaavia mittareita. Lisäksi kaikissa vastauksissa mainittiin työntekijäkokemus ja työntekijän itsearviointi vaikuttavuuden mittaamiseen. Kyselyn perusteella palveluntuottajat kokevat asiakaspalautteella olevan vahvaa painoarvoa ja asiakaspalautteen toimivan mittarina palvelun vaikuttavuuden kannalta.

Visiot ja arvot ovat toinen Salmen (2020) sisältövaatimuksista. Vastauksista käy ilmi, että palveluntuottajien arvot kohdistuvat vahvasti asiakkaan kohtaamiseen ja asiakkaan tasa-arvoiseen kohteluun. Vastauksissa nostettiin keskeisiksi arvoiksi inhimillisyys, luotettavuus, vastuullisuus, asiakkaan tukeminen, asiakkaan tarpeiden ja toiveiden huomioiminen, läsnäolo, kuunteleminen ja ymmärtäminen. Yhdessä vastauksessa mainittiin tavoitteena olevan itsestään tarpeettomaksi tekeminen, toisin sanoen tavoitteena olevan se, ettei asiakkailla olisi enää palvelulle tarvetta. Kyky

toimia itsenäisesti ja itsenäisen elämän arvo korostui myös vastauksissa. Vastausten perusteella palvelut tukevat kohti parempaa ja itsenäistä arkea, esimerkiksi tarkoituksenmukaisen vuorokausirytmien kautta sekä tukemalla vanhempia vastuunottamisessa kasvatustehtävissä. Yhdessä vastauksessa mainittiin tärkeäksi arvoksi se, että asiakkailla on mahdollisuus elää itsensä näköistä elämää.

Työn ydinprosessin tunnistaminen ja kuvaaminen on toinen Salmen (2020) sisältövaatimuksista vaikuttaville ja laadullisille palveluille. Yhdessä vastauksessa mainitaan, kuinka ydinprosessia kuvataan ja palvelulupauksia kunnioitetaan.

Ydinprosessin kuvaaminen asiakkaalle, sekä palvelulupauksen kunnioittaminen luo luottamusta työntekijöihin ja osallistaa samalla asiakkaan prosessiin.

4.3 Vaikuttavuuden seuraaminen ja kehittäminen

Kyselyn vastausten perusteella palveluntuottajat pyrkivät tarkastelemaan palveluidensa vaikuttavuutta niin asiakkaiden kuin työntekijöidenkin osalta. Tämä vastaa myös Salmen (2020) kilpailutuskriteeriä asiakasosallisuudesta ja palautteen keräämisestä. Kysyttäessä millaisilla menetelmillä yritys mittaa tehdyn työn vaikuttavuutta, kaikki vastaajat kertoivat käyttävänsä tiedon keräämiseen asiakaspalautetta, työntekijäkokemusta sekä työntekijän itsearviointia. Näiden lisäksi palveluntuottajat käyttivät vaikuttavuuden mittaamiseen asiakaskyselyitä, asiakkaan itsearviointilomakkeita sekä asiakkaan toimintakyvyn muutosta kuvaavia mittareita. Kaikki vastaajat käyttivät vähintään neljää menetelmää. Vain yksi vastaajista kertoi, että vaikuttavuutta mitattiin myös asiakasjärjestelmässä olevalla vaikuttavuusmittaristolla, joka laadittiin asiakkaan kanssa työskentelyn alussa sekä sen loppuvaiheessa.

Vaikuttavuuden seuraamiseen ja kehitykseen panostetaan, mikä näkyi vastauksissa muun muassa vaikuttavuuden säännöllisenä arviointina työskentelyn aikana sekä yrityksen erillisen vaikuttavuusohjelman julkaisuna, jota tulnaisiin päivittämään puolivuositain. Havaitsimme palveluntuottajien vastausten perusteella lisä- tai erityiskoulutuksen mahdollisuuden heijastuvan palveluiden vaikuttavuuteen positiivisesti. Vastauksista nousi esille koulutusmahdollisuuksien tarjoaminen systemaattisesti koko työyhteisölle, yksilöllisten koulutusten arvioiminen tarpeen

mukaan, sisäisten sekä ulkoisten koulutusten mahdollistaminen sekä laajemman koulutuskokonaisuuden hankkiminen kysyntää kasvattaneesta erityisalueesta.

Salmen (2020) vaikuttavuuskriteereissä nousee esille tietopohja eli koulutus pohja ja näyttöön perustuvat työmenetelmät. Toisin sanoen tarjoamalla systemaattisesti sisäisiä ja ulkoisia lisä- ja erityiskoulutuksia työntekijöille palveluntuottajat eivät ainoastaan tarjoa vaikuttavaa palvelua, vaan pystyvät aktiivisesti kehittämään itse omaa vaikuttavuuttaan lisäämällä asiantuntemusta ajankohtaisista menetelmistä ja asiakasryhmien havaittujen tarpeiden perusteella. Vastauksista ei käy ilmi sitä, kuinka nopeasti palveluntuottajat ovat pystyneet reagoimaan tarvittavan tietopohjan lisäämisellä kysyntää vastaavaksi. Toisin sanoen vaikuttavuuden kannalta niiden oikea-aikaisuuteen ei ollut mahdollista saada vastausta tutkimuksemme perusteella. Yksi vastaajista kertoi koulutusmahdollisuuksien vähentyneen jonkin verran viime vuosien aikana taloudellisen tilanteen vuoksi. Onkin tärkeää kiinnittää huomiota siihen millä tavalla palveluntuottajien on mahdollista ylläpitää ja kehittää vaikuttavuutta taloudellisesti haastavina aikoina.

Palveluntuottajat kuvasivat panostavansa työntekijöiden hyvinvoinnista aineellisesti sekä taloudellisesti, mikä vastaa henkilöstön aikaansaannoskyvyn huolehtimista (Salmi, 2020.) Kokemus hyvästä työhyvinvoinnista perusteltiin esimerkiksi henkilöstön pienellä vaihtuvuudella, työntekijöiden tyytyväisyytenä työ- ja asiakasmääriin sekä työnantajien antamana arvostuksena, sekä laajana työterveytenä ja työkykyvakuutuksena. Pitämällä kiinni työhyvinvoinnista työntekijöiden aikaansaannoskykyä on mahdollista tukea sekä ylläpitää työntekijöiden vaikuttavuutta.

Kyselyssämme yksi kysymys koski nimenomaan palveluiden kehittämistä. Kysyimme palveluntuottajilta mitä sellaisia tarpeita tai haasteita asiakkailla on havaittu, joihin palveluiden sisältö ei vielä vastaa halutulla tavalla ja millä tavoin palvelujanne voitaisiin kehittää niitä vastaaviksi? Saimme kattavia vastauksia kysymykseemme. Palveluntuottajien vastauksissa nousi esille Salmen (2020) vaikuttavuuskriteereistä kyky tunnistaa sosiaalisia ongelmia ja niiden juurisyitä myös siinä valossa, että palveluntuottajilla oli kyky tunnistaa oman asiantuntijuuden rooli sekä milloin oma palvelu ei ollut riittävä.

Yksi vastaajista toi esille mielenterveyteen ja päihteisiin liittyvien haasteiden monimuotoisuuden sekä niihin terveydenhuollolta tarvittavaa yhteistyötä psykoterapian ja lääkeannosteluun liittyen. Päihdetyön osalta osaamista oli alettu kehittämään oman asiantuntijuuden rajoissa ja psykoedukaatiota oli mahdollista jo tarjota asiakkaille.

Vastauksista kävi ilmi, että ainakin yhdellä palveluntuottajalla oli mahdollisuus moniammatillisuuteen, sillä heidän työyhteisönsä kuului myös terveydenhuollon ammattilaisia. Tämän lisäksi palveluntuottajilla näytti olevan osaamista asiakkaan ohjaamisessa muiden, esimerkiksi juuri terveydenhuollon, palveluiden piiriin tai ohjeistaa asiakasta hakeutumaan muihin palveluihin työskentelyn loputtua. Analysoimme, että tällainen ohjaaminen vahvistaa vaikuttavuutta, sillä palveluntarjoaja on perehtynyt myös muihin kuin omiin palveluihin. Näin ollen asiakkaan palvelupolkua on mahdollista tukea ja palveluiden väliinpuotoamista mahdollista välttää.

Kaikki vastaajat toivat esille jonkinlaista terapeutin osaamisen tarvetta. Palveluntuottajien vastausten perusteella heillä ei ole ollut mahdollisuutta vastata omalla osaamisella toiminta-, psyko- ja pariterapian kysyntään. Yksi vastaajista kertoi, että heidän on ollut mahdollista itse vahvistaa perheterapeuttista osaamista. Tunnistamme, että terapeutin osaaminen on oma erityisalueensa. Pohdimme, onko tarpeeseen mahdollista vastata panostamalla esimerkiksi muutamien halukkaiden henkilöiden koulutukseen tai lisäämällä moniyhteisöllistä työtä terapeuttien kanssa. Tämä herättää kysymyksen siitä, millaisilla toimilla Päijät-Hämeen hyvinvointialueen ja palvelusopimuksen solmineiden palveluntuottajien olisi mahdollista vastata kokonaisvaltaisesti tarpeisiin terapeuttien menetelmien osalta.

5 Johtopäätökset

Tässä tutkimuksessa avasimme lapsiperhepalveluiden avopalvelujen palveluntuottajien kokemuksia vaikuttavuudesta. Temaattisen sisällönanalyysin perusteella kategorisoimme kolme esille nousevaa teemaa, joita ovat kokemus vaikuttavista palveluista, vahva asiakaslähtöisyys sekä vaikuttavuuden seuraaminen ja kehittäminen.

Asiakkuuden prosessiluonne nähdäänkin Salmen (2020) vaikuttavuuskriteereissä tärkeänä osana muutostyössä. Ensimmäinen tutkimuskysymyksemme oli miten palveluntuottajat kokevat palvelunsa vaikuttavuuden lapsiperheiden arjessa? Kaikkien vastausten perusteella palveluntuottajat kokevat palveluidensa vaikuttavuuden olevan melko hyvää. Toinen tutkimuskysymyksemme oli miten laadulliset kilpailuskriteerit ovat ohjanneet palveluiden toteutusta? Tutkimuksemme perusteella Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kilpailutusprosessi on ollut toimiva, sillä kilpailuskriteereitä on pystytty hyödyntämään käytännön tasolla, mikä on yhteydessä vaikuttavuuteen. Analyysin perusteella voimme todeta, että laadulliset kilpailuskriteerit eivät ainoastaan ohjaa, vaan toimivat myös palveluiden toteutuksen lähtökohtana.

Kolmas tutkimuskysymyksemme oli millaisia menetelmiä ja käytäntöjä palveluntuottajat hyödyntävät vaikuttavuuden varmistamiseksi? Palveluntuottajat kertoivat käyttävänsä vähintään neljää eri menetelmää vaikuttavuuden mittaamisessa. Kaikki palveluntuottajat käyttivät asiakaspalautetta, työntekijäkokemusta sekä työntekijän itsearviointia palvelun vaikuttavuuden varmistamiseen. Tutkimuksemme perusteella asiakaslähtöisyys näyttää olevan palveluntuottajien työskentelyn ydin ja he haluavat panostaa asiakastyön vaikuttavuuteen. Tutkimuksemme näyttää myös, että vaikuttavuusperustaiset hankinnat ovat tuottaneet vaikuttavia palveluja.

Tutkimuksemme tulosten mukaan erityisesti terapeuttiselle osaamiselle on tarvetta psykoterapian, pariterapian, perheterapian ja toimintaterapian muodoissa. Asiakkaan kokonaisvaltaisen terveyden ja hyvinvoinnin kannalta terapeutin

osaaminen ja työskentely tulisi mahdollistaa muutostyön tueksi ja vaikuttavien palveluiden mahdollistamiseksi.

Tutkimuksemme rajoitteena on sen yleistettävyys vastaajien pienen lukumäärän vuoksi, vaikkakin vastaukset itsesään ovat laadultaan kattavia. Sähköinen kyselylomake lähetettiin kolmelletoista palveluntuottajille, joista kolme palveluntuottajaa vastasi ja palautti kyselyn ennen määräajan loppumista. Vastausten pieneen määrään on voinut vaikuttaa liian lyhyeksi koettu vastausaika, tutkimuksen ajankohta tai kyselylomakkeen täyttämisen vaativuus ja siitä syntyvä ylimääräinen työ. Palveluntuottajien vastaukset olivat tutkimuksen alkuvaiheen mukaisen pohdintamme mukaisia eli positiivisia. Pohdimme, onko vastauksiin voinut vaikuttaa vastaajien esihenkilöasema, palvelusopimus hyvinvointialueen kanssa tai se, että vaikuttavuuteen panostaneet palveluntuottajat ovat päätyneet vastaamaan kyselyyn.

Suosittelimme Päijät-Hämeen hyvinvointialueen sisäistä keskustelua siitä vastaavatko tutkimustulokset heidän kuvaansa palveluiden vaikuttavuudesta. Ehdotamme lisätutkimuksen kohteiksi sen, miten kyseisten palveluntuottajien työntekijät kokevat työnsä vaikuttavuuden sekä itse asiakkaiden näkökulman Päijät-Hämeen hyvinvointialueen palveluiden vaikuttavuudesta. Yhdymme tutkimusryhmänä sosiaalityön edunvalvonta- ja ammattilehti Talentian artikkelissa (13.1.2026) esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan sosiaalialan tulevaisuus riippuu kyvystä osoittaa ammatillisen työn vaikuttavuus. Vaikuttavuustutkimuksen rooli sosiaalityössä on ilmeinen ja edellyttää jatkossakin panostuksia, erityisesti tilanteessa, jossa hyvinvointialueet taloudellisen niukkuuden keskellä kehittävät palveluidensa vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Lähteet

Aaltio, E M., Kannasoja, S. (2024). Katsaus lapsiperheiden ja lastensuojelun sosiaalityön vaikuttavuustutkimukseen Suomessa. Teoksessa Kiili, J., Jaakola, A-M., Anis, M., Lamponen T., Stenvall, E. (toim)., *Lapsiperheiden ja lastensuojelun sosiaalityö* (s. 229-245). Gaudeamus.

Denscombe, M. (2017). *The Good Research Guide: For Small-Scale Social Research Projects*. Maidenhead: Open University Press.

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016.

<https://www.finlex.fi/eli?uri=http://data.finlex.fi/eli/sd/2016/1397/ajantasa/2025-06-27/fin>

Lastensuojelun keskusliitto. (julkaisuaika tuntematon). *Vaikuttavuus maksaa itsensä takaisin*. Haettu osoitteesta 28.1.2026:

<https://www.lskl.fi/artikkelit/vaikuttavuus-maksaa-itsensa-takaisin/>

Lindgren, B., Lundman, B., & Graneheim, U. (2020). Abstraction and interpretation during the qualitative content analysis process. *International Journal of Nursing Studies*, (108).

https://m2.telug.ca/pluginfile.php/556067/mod_folder/content/o/Module%205/Lindgren%20et%20al.%20%282020%29.pdf

Pennanen, P.M., & Liukko, J. (2019). Sosiaalipolitiikan järjestäminen muuttuvassa hyvinvointivaltiossa: tarkastelussa tulosperusteinen rahoitussopimus. *Janus Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti*, 27(2), 127–143.

<https://doi.org/10.30668/janus.70140>

Pitkänen, L., Torkki, P., Tolkki, H., Valtakari, M., & Leskelä, R. L. (2020). Reittiopas vaikuttavuuteen: Vaikuttavuusperustainen ohjaus sote- ja työllisyyspalveluissa.

Valtioneuvoston kanslia. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-820-5>

Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä. (2025) Palvelustrategia.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue. (julkaisuaika tuntematon). Tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta. Haettu 11.12.2025 osoitteesta: <https://pajatha.fi/palvelut-ja-hoitoon-hakeutuminen/lasten-nuorten-ja-perheiden-palvelut/lastensuojelu/tukihenkilo-ja-tukiperhetoiminta/>

Rajavaara, M. (2007). Vaikuttavuusyhteiskunta. Sosiaalisten olojen arvostelusta vaikutusten todentamiseen. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 84. Helsinki: Kelan tutkimusosasto. <http://hdl.handle.net/10250/3290>

Rousu, S. (2008). Lastensuojelun tuloksellisuuden arviointi organisaatiossa. *Janus Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti*. 16(2). 175–184. <https://journal.fi/janus/article/view/50468>

Salmi, P. (2020). Vaikuttavampaa lastensuojelua- Katsaus lastensuojelupalvelujen arviointiin, laatuun ja tuloksellisuuteen.

Satka, M., Julkunen, I., Kääriäinen, A., Poikela, R., Yliruka, L. & Muurinen, H. (2016). Johdanto - Käytäntötutkimus tietona ja taitona. Teoksessa A. Satka, I. Julkunen, A. Kääriäinen, R. Poikela, L. Yliruka & H. Muurinen. (toim.) *Käytäntötutkimuksen taito* (s. 8–25). Heikki Waris –instituutti ja Mathilda Wrede – institutet.

STT. (2025). *Päijät-Hämeen hyvinvointialue: Hyvinvointialue vastaa lapsiperheiden palvelutarpeen kasvuun kehitys- ja yhteistyöllä*. Haettu 11.12.2025 osoitteesta: [Päijät-Hämeen hyvinvointialue: Hyvinvointialue vastaa lapsiperheiden palvelutarpeen kasvuun kehitys- ja yhteistyöllä | Päijät-Hämeen hyvinvointialue](#)

Talentia (2026). Vaikuttavuustutkimus haastaa koko kentän. Haettu 28.1.2026 osoitteesta: [Vaikuttavuustutkimus haastaa koko kentän - Talentia-lehti](#)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2020). *Asiakslähtöisyys*. Haettu 22.1.2026 osoitteesta: <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/sosiaalisen-kuntoutuksen-opas/palvelun-sisallot/yksilotyoskentely/asiakslähtöisyys>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2024). *Asiakasosallisuuden johtaminen sosiaali- ja terveystalouksissa*. Haettu 22.1.2026 osoitteesta: <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/asiakasosallisuuden-johtaminen-sosiaali-ja-terveystalouksissa>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2023). *Tuetut ja valvotut tapaamiset sekä valvottu vaihto*. Haettu 11.12.2025 osoitteesta: <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/perheoikeudelliset-palvelut/tuetut-ja-valvotut-tapaamiset-seka-valvottu-vaihto>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2024). *Perhetyö*. Haettu 11.12.2025 osoitteesta: <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/sosiaalipalvelut/perhetyo>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2024). *Perhetyö ja tehostettu perhetyö*. Haettu 11.12.2025 osoitteesta: <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lastensuojelun-avohuolto/lastensuojelun-avohuollon-tukitoimet/perhetyo-ja-tehostettu-perhetyo>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2025). *Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen Suomessa: Valtakunnallinen asiantuntija-arvio, syksy 2025*. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-600-4>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). (2023). *Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK)*. Haettu 27.11.2025 osoitteesta: <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanta-htk>

Valtioneuvosto (2025). *Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2025-2029*. Haettu 19.11.2025 osoitteesta: [Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2025–2029](#)

Valtioneuvosto (2025). *Hankintalain uudistamishanke*. Haettu 12.12.2025 osoitteesta: <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=TEM014:00/2024>

Valtioneuvosto. (2020). *Reittiopas vaikuttavuuteen - Vaikuttavuusperustainen ohjaus sote- ja työllisyyspalveluissa*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/22f2fe01-c45b-4fbc-b40b-b310b271551d/content>

Valtiovarainministeriö. (2023). *Julkisten hankintojen käsikirja 2023*. Haettu 25.11.2025 osoitteesta: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-661-9>

6 Liitteet

6.1 Liite 1, Kysely

1. Mitä sosiaalihuoltolain tai lastensuojelulain mukaista palvelua/mukaisia palveluja yrityksesi tarjoaa? Valitse alla olevista vaihtoehdoista
 - 1) Sosiaalihuoltolain alainen perhetyö
 - 2) Tehostettu perhetyö (lastensuojelu)
 - 3) Valvotut ja tuetut tapaamiset sekä valvotut vaihdot
 - 4) Ammatillinen tukihenkilötoiminta

2. Miten Päijät-Hämeen hyvinvointialueen palveluhankintojen kilpailutuskaiteerit ovat ohjanneet palvelunne toteutusta?
3. Tarjotaanko yrityksessänne mahdollisuutta lisäkoulutukseen? Jos kyllä, niin millaista koulutusta?
4. Millaisia valmiuksia erityiskoulutus/erityisosaaminen on antanut vaikuttavan ja tuloksekkaan työn tekemiseen?
5. Kuvaile omin sanoin, miten koet yrityksesi tarjoaman palvelun vaikuttavuuden asiakkaiden arjessa ja millaisia muutoksia yrityksenne tarjoama palvelu saa aikaan asiakkainanne olevien lapsiperheiden arjessa.
6. Millä menetelmillä mittaatte yrityksenne tekemän työn vaikuttavuutta?
 - 1) Asiakaspalaute
 - 2) Asiakaskyselyt
 - 3) Asiakkaan toimintakyvyn muutosta kuvaavat mittarit
 - 4) Asiakkaan itsearviointilomakkeet
 - 5) Työntekijäkokemus
 - 6) Työntekijän itsearviointi
 - 7) Jokin muu, mikä

7. Miten hyvin toteuttamienne palvelujen keskeiset asiakastyön tavoitteet ovat konkreettisesti saavutettavissa? Valitse alla olevista vaihtoehdoista:
 - 1) Hyvin

- 2) Melko hyvin
 - 3) En osaa sanoa (neutraali)
-
8. Millaisia menetelmiä käytätte tavoitteelliseen työskentelyyn asiakkaidenne kanssa?
 9. Miten yrityksenne arvot näkyvät käytännön työssä?
 10. Mitä muuta haluaisit kertoa palvelujenne vaikuttavuudesta?
 11. Millaisissa tilanteissa oma työhyvinvointisi voi vaikuttaa asiakkaan saaman palvelun laatuun ja työskentelyn tavoitteisiin?
 12. Miten työyhteisössäsi huolehditaan työntekijöiden hyvinvoinnista? (esim. työssä koettu arvostus, palautteen antaminen, työnohjaus, pysyvyys, asiakasmäärät, koulutusmahdollisuudet, muu, mikä?)
 13. Mitä sellaisia tarpeita tai haasteita asiakkaillanne on havaittu, joihin palvelujen sisältö ei vielä vastaa halutulla tavalla ja millä tavoin palvelujanne voitaisiin kehittää niitä vastaaviksi?

6.2 Liite 2, Infokirje

Tiedote tutkimuksesta, Informointikirje tutkimukseen osallistuville

Lapsiperhepalveluiden avopalvelujen palveluntuottajien kokemuksia vaikuttavuudesta

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Hei! Olemme Helsingin yliopiston sosiaalityön tieteenalan maisterivaiheen opiskelijoita.

Sinua pyydetään mukaan käytäntötutkimukseen, jossa tutkitaan lapsiperhepalveluiden avopalvelujen palveluntuottajien kokemuksia vaikuttavuudesta. Toteutamme käytäntötutkimuksen yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja siihen osallistumista.

Tutkimuskysymyksemme ovat:

- 1.Miten palveluntuottajat kokevat palvelunsa vaikuttavuuden lapsiperheiden arjessa?
- 2.Miten laadulliset kilpailuskriteerit ovat ohjanneet palvelun toteutusta?
- 3.Millaisia menetelmiä ja käytäntöjä palveluntuottajat hyödyntävät vaikuttavuuden varmistamiseksi?

Tämän aiheen tutkimista varten olemme laatineet kyselylomakkeen, joka lähetetään sähköpostitse Päijät-Hämeen hyvinvointialueen lapsiperhepalveluiden avopalvelujen palveluntuottajien työntekijöille. Kyselyyn vastaamisen arvioitu kesto on noin 15–25 minuuttia.

Toivomme, että täytätte kyselylomakkeen ja osallistutte tutkimukseen. Kyselylomakkeeseen on mahdollista vastata 19.1.2026 saakka.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja siihen osallistumisesta voi kieltäytyä. Voit osallistua tutkimukseen vastaamalla myös vain osiin kysymyksistä. Kyselyyn vastaamisella ei tule olemaan mitään kielteisiä vaikutuksia vastaajalle. Kyselylomakkeella kerätyt vastaukset ovat täysin anonymoituja, eikä niiden avulla voida selvittää, kuka tutkimukseen on osallistunut. Tutkimuksen raportointivaiheessa ei käytetä esimerkiksi sitaatteja, joista henkilö voisi olla tunnistettavissa. Tutkimuksen aineisto luovutetaan anonymisoituna Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle mahdollista jatkotutkimusta tai kehittämistä varten.

Tutkimuksen tarkoitukset

Tutkimustulokset voivat antaa hyödyllistä tietoa lapsiperhepalveluiden palveluntuottajien kokemuksista palveluiden vaikuttavuudesta. Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on käytössä palveluiden kilpailutusprosessi, jossa palveluita

kilpailutetaan tutkitusti vaikuttavuutta lisäävien kriteereiden kautta. Näitä laadullisia kilpailutuskriteereitä ovat; henkilöstön aikaansaannoskyky, sosiaalisten ongelmien tunnistaminen ja nimeäminen, asiakasosallisuus, visiot ja arvot, palveluiden yhteensovittaminen, ydinprosessin kuvaaminen sekä palvelulupaus (Salmi, 2020). Näiden kautta hyvinvointialue pyrkii tarjoamaan asiakkailleen laadukkaita palveluita. Tutkimusta voidaan hyödyntää avaamaan sitä, millaisia konkreettisia vaikutuksia palveluiden kilpailutusprosessi hyvinvointialueella on tuonut esiin palveluntuottajien palveluissa. Tutkimuksen tarkoitus on olla hyödyntämässä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen ostopalveluiden kilpailutusprosessia tulevaisuudessa. Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää myös palveluiden kehittämisessä, sekä päätöksenteossa, sillä ne avaavat tämänhetkisten palveluiden toteutusta.

Tutkimusraportti toimitetaan Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle Pinja Salmelle, Hanna Heikkilälle sekä Marjoriina Sivulalle. Tutkimusraportti jaetaan Helsingin yliopiston käytäntötutkimuksen opintojakson Moodle-alustalla. Tutkimustulokset julkaistaan hyvinvointialueen työntekijöille suunnatussa julkistustilaisuudessa kevään 2026 aikana.

Tutkimuksen toteuttaja ja rahoittaja

Tutkimustarve on hyvinvointialueelta lähtöisin. Teemme tutkimusta Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toimeksiannosta.

Tietojen käsittely tutkimuksessa

Tutkimuksessa kerättäviä tietoja käsitellään tietosuojasetuksen mukaisesti ja tietosuojailmoituksessa tarkemmin kuvatulla tavalla (ks. tietosuojailmoitus). Emme kerää tutkimuksessa henkilötietoja, joten henkilötietorekisteriä ei synny.

Jos teillä on tutkimukseen liittyviä kysymyksiä, voitte olla yhteydessä tutkijoihin tai tutkimuksen ohjaajaan Helsingin yliopistolla.

Yhteistyöterveisin:

Salla Merjavuo

salla.merjavuo@helsinki.fi

Emilia Yläinen

emilia.ylainen@helsinki.fi

Ingrid Burgmann

ingrid.burgmann@helsinki.fi

Yhteyshenkilö Päijät-Hämeen hyvinvointialueella:

Pinja Salmi

pinja.salmi@pajatha.fi

Käytäntötutkimuksen ohjaaja Helsingin Yliopistolla:

Minna Veistilä

minna.veistila@helsinki.fi